

Läget på de globala energimarknaderna

Vecka 19, 2022

2022-05-11

Sammanfattning

Energipriserna är fortsatt höga och volatila och i nuläget pekar få faktorer på en lugnare period i närtid. Trots att sommar generellt innebär en lägre efterfrågan och lägre priser på energi i Europa bidrar kriget i Ukraina och eventuella sanktioner/leveransavbrott till fortsatt stor osäkerhet.

För oljemarknaden är dessutom sommarmånaderna s k körsäsong, när efterfrågan på drivmedel generellt går upp i Europa och USA. Till följd av det förslag till oljeembargo som lades fram EU-kommissionen i förra veckan steg oljepriset något men har sedermera sjunkit tillbaka på grund av svårigheter att nå konsensus kring förslaget inom unionen. För Ryssland innebär den stora osäkerheten kombinerat med det faktum att inga sanktioner ännu har beslutats att intäkterna från olja och naturgas har ökar, trots att leveranserna till Europa på olja och naturgas har minskat något.

Naturgaspriserna i Europa är fortsatt volatila och relativt höga, även om priset på den nordvästeuropeiska naturgasmarknaden har sjunkit sedan förra marknadsbrevet. TTF M+1 stängde den 10 maj på EUR99 per MWh.

Kolpriset har påverkats av EU-kommissionens beslut att inkludera kol i femte sanktionspaketet, utsläppspriset är fortsatt osäkert kopplat till ekonomisk osäkerhet.

Innehåll

Sammanfattning	1
Oljemarknaden	2
Naturgasmarknaderna	5
Kol och EU ETS	8

Priser vid stängning den 10/5

Olja	ICE Brent, front month		
	102,46	USD/fat	↑*
Naturgas	ICE TTF, month ahead		
	98,80	EUR/MWh	↑*
Kol	ICE AP12, front month		
	313,15	USD/ton	↓*
Utsläppsrätter	ICE EUA, Dec contract		
	87,27	EUR/ton	↑*

* Pilen indikerar prisrörelse sedan förra marknadsbrevet.

<http://www.energimyndigheten.se/globalaenergimarknader>

*För Energimyndighetens löpande bedömning av det svenska energiförsörjningsläget till följd av kriget i Ukraina, se myndighetens [lägesbilder](#) som publiceras tisdagar och fredagar.

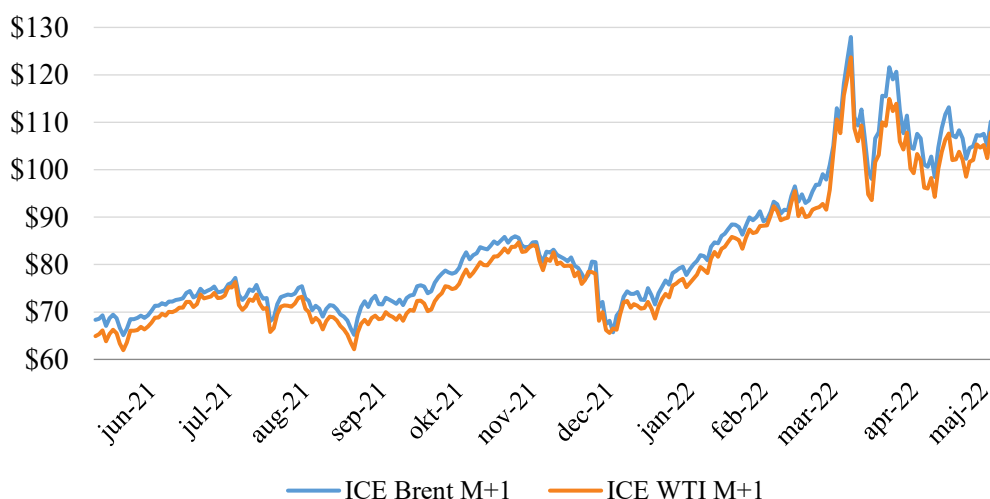
Oljemarknaden

Oljepriset steg i förra veckan till följd av att EU-kommissionen den 4 maj meddelade att man föreslår ett importförbud mot rysk olja. I förslaget ska rysk råolja fasas ut inom sex månader och ryska oljeprodukter innan årets slut. Inom förslaget ska Ungern, Slovakien och Tjeckien ha fått ett undantag till slutet av 2023 till följd av ländernas höga beroende av olja från Ryssland. Länderna tar en majoritet av sitt behov av olja och oljeprodukter från Ryssland, med få möjligheter att diversifiera till andra leverantörer eftersom länderna inte har någon möjligheten att ta emot olja vattenvägen. Många länder i Östeuropa har också relativt gamla raffinaderier som är optimerade för ryska oljekvaliteter. Att bygga om dessa för att kunna processa andra råoljekvaliteter kan ta lång tid och kosta mycket pengar.

Medlemsstaterna har diskuterat förslaget från EU-kommissionen under förra veckan och under den gångna helgen, utan att nå konsensus. Diskussionerna fortsätter under innevarande vecka. Enligt uppgifter är det framför allt fortsatt Ungern som motsätter sig ett importförbud mot rysk olja, trots att landet har erbjudits ett ytterligare förlängt undantag till slutet av 2024 för utfasning av rysk olja.

När EU-kommissionens förslag meddelades steg oljepriset omedelbart med omkring USD5 per fat och stängde på fredagen (den 6 maj) på USD112,4 per fat. I början av innevarande vecka har priset dock sjunkit tillbaka och Brent M+1 stängde den 10 maj på USD102,56 per fat. Under onsdagen har priset dock stigit något under handelsdagens första timmar.

Råoljepriser USD per fat

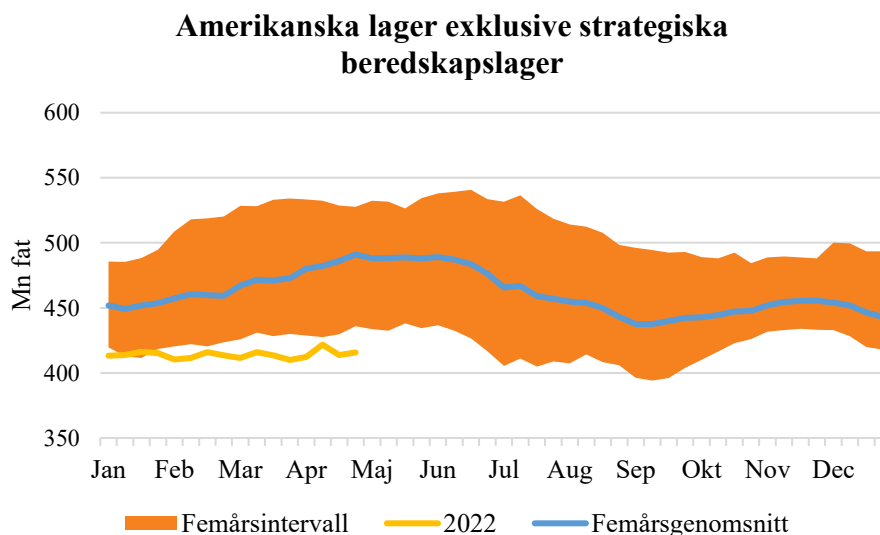
Källa: Intercontinental Exchange.

Om all rysk olja och oljeprodukter ska fasas ut inom unionen, exklusive volymer till Ungern och Slovakien, innan årets slut kan det handla om 3–4 miljoner fat per dag som uteblir från Europa 2023. Huruvida marknaden kommer kunna balansera ett så stort bortfall kommer bero på flera faktorer, bland annat hur mycket olja som istället kan gå till

andra regioner och därmed frigöra annan produktion till Europa och hur stor tillkommande produktion som kan komma från andra producenter – framför allt OPEC och USA. Enligt det internationella energirådet IEA beräknas omkring 2 miljoner fat per dag av icke-OPEC+ oljeproduktion tillkomma under helåret 2022 varav amerikansk produktion utgör 1,5 miljoner fat, en prognos som dock är relativt positiv jämfört med exempelvis Oxford Institute of Energy Studies senaste oljeprognois samt den amerikanska energimyndigheten EIA:s månadsprognos.

Rysslands oljeexport till andra regioner än Europa kommer också påverkas i stor utsträckning om det förslag som EU-kommissionen lade fram i förra veckan godkänns, även om det ursprungliga förslaget att förbjuda europeiska tankfartyg från att transportera rysk olja till tredje land nu har exkluderats. Det kvarstår dock fortfarande förslag om sanktioner mot en bred samling tjänster som är förutsättningar för handel med olja, såsom finansiering, och försäkring av oljeleveranser. I nuläget försäkras en majoritet av världens oljetransporter till havs genom en europeisk organisation. Förslaget liknar i den delen de sanktioner mot Iran från 2018 då USA införde sanktioner mot landet som kraftigt begränsade den iranska oljeexporten.

Vidare kommer oljemarknaden att påverkas av utvecklingen i efterfrågan på olja globalt sett. Under våren har flertalet finansieringsinstitut skrivit ned tillväxttakten i den globala ekonomin under 2022 till följd av höga energipriser och en fortsatt spridning av covid-19. En långsammare ekonomisk tillväxt leder generellt till en längre efterfråga på olja, vilket skulle kunna hjälpa till att balansera ett bortfall av rysk olja.

Källa: EIA.

Under de två sista veckorna i april ökade de amerikanska kommersiella lagren med 700 000 respektive 1,3 miljoner fat. Ökningen är dock relativt liten jämfört med tidigare år under samma period, vilket gör att lagren nu är mycket låga jämfört med femårsgenomsnittet. Även lagren inom OECD är fortsatt låga, även om de bedöms ha ökat något under mars från sin lägsta nivå under februari sedan 2014.

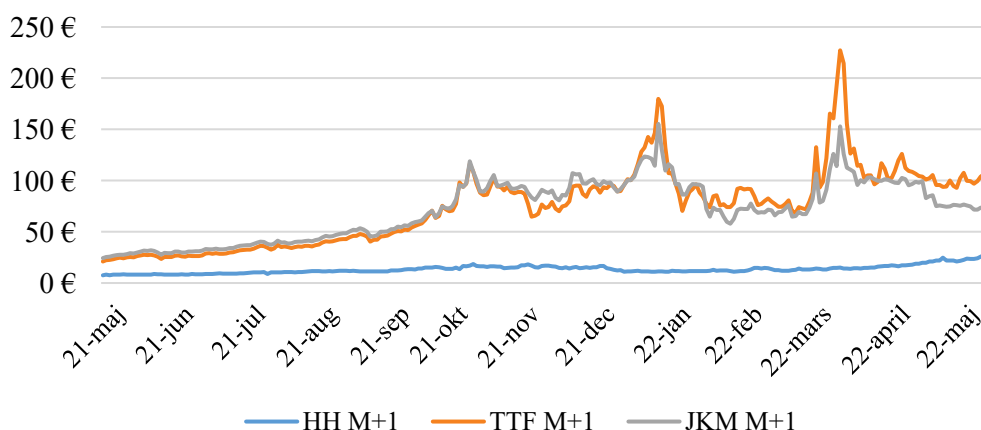

I förra veckan kommunicerade det amerikanska energidepartementet en plan för återuppbyggnad av de amerikanska beredskapslagren. USA har tidigare meddelat att man kommer genomföra en historisk stor lageravtappning under en sexmånadersperiod. Från hösten planerar energidepartementet att påbörja återköp till beredskapslagret, med leverans sannolikt i slutet av 2023 eller från 2024. Återuppbyggnaden förväntas stödja en produktionsökning i den inhemska oljeproduktionen, när amerikanska producenter kan sälja olja till beredskapslagret för leverans längre fram.

Naturgasmarknaderna

Priserna på den nordvästeuropeiska naturgasmarknaden är relativt höga och volatila men har pressats nedåt sedan förra marknadsbrevet och den 27 april, då Ryssland stoppade leveranser av naturgas till Polen och Bulgarien. Detta då länderna inte gått med på det ryska betalningskravet att betala för gas i rubel. Händelsen gjorde att priset på TTF M+1 steg kraftigt under dagen då gasen stoppades. TTF M+1 stängde på EUR107,6 per MWh den 27 april men handlades under dagen för över EUR130 per MWh. Priserna pressades de efterföljande dagarna sedan tillbaka till strax under EUR100 per MWh men steg åter igen mot slutet av förra veckan då EU-kommissionen meddelade att man föreslår ett importförbud mot rysk olja och en marknadsoro för stopp i ryska gasleveranser som följd. TTF M+1 stängde den 5 maj på EUR 106,5 per MWh men har sedan dess pressats nedåt igen och stängde den 10 maj på EUR99 per MWh. Under onsdagsmorgonen steg priser något till följd av att Ukrainas statliga gasnätsoperatör (GTSOU) igår (den 10 maj) meddelande att man deklarerar force majeure för rysk gastransit vid entrypunkten Sokhranivka, på grund av rysk truppnärvaro och inte accepterar gas från och med idag, 11 maj. Enligt den statliga operatören kommer man tillfälligt överföra gasen till en annan entrypunkt, som Ukraina kontrollerar, i syfte att upprätthålla de ryska gasflödena till Europa. Enligt Gazprom är det inte tekniskt möjligt att överföra flödet till den andra entrypunkter men det finns indikationer på att det nominerade flödet via den andra entrypunkten har ökat.

Naturgaspriser EUR per MWh

Källa: Montel.

Priserna på naturgas i USA har stigit, bland annat till följd av stark efterfrågan på LNG från Europa och Asien. Naturgas handlades vid amerikanska benchmark handelshubben Henry Hub för EUR25,9 den 9 maj vilket är det högsta priset på flera år och kan jämföras med EUR8,3 per MWh vid samma tidpunkt förra året. Priset för LNG vid den asiatiska spot- och forwardbenchmarkpriset JKM stängde den 9 maj på EUR70,7 per MWh och handlas fortsatt under motsvarande kontrakt i Europa. Fler LNG-laster har dock sökt sig till Asien till följd av ökad efterfrågan i och med varma temperaturer, däribland i Indien.

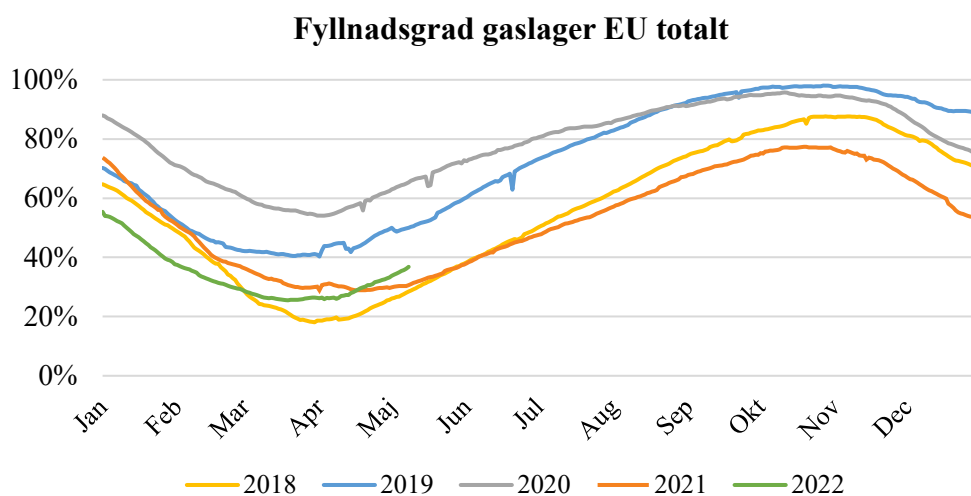
För Polen och Bulgarien handlar det ryska stoppet av naturgasleveranser om leveranser av gas inom långsiktiga kontrakt som går ut i slutet av året och som länderna sedan tidigare meddelat att man inte avser förlänga. EU-kommissionens ordförande Ursula von der Leyen menar att Rysslands agerande är utpressning och något som EU inte kan acceptera. Driftsituationen i Polen och Bulgarien är i nuläget normala. Bortfallet av den ryska gasexporten har ersatts av flöden från grannländerna genom normalt marknadsförfarande.

Polen har under de senaste åren arbetat för att diversifiera sin naturgasanvändning bort från rysk naturgas, bland annat genom att investera i LNG-kapacitet. En ny rörledning, Baltic Pipe, tas även i drift senare i år, som kommer att leverera gas från Norge till Polen. Därtill togs en överföringspunkt mellan Litauen och Polen i drift i förra veckan som möjliggör flöden från Litauens LNG-terminal.

EU-kommissionen anser fortsatt att betalningar för rysk naturgas i RUB går emot EU:s sanktioner men enligt EU-kommissionen ska det finnas ett sätt att undvika detta och en vägledning har tagits fram. EU-kommissionens vägledning för betalningsprocessen skiljer sig dock från det ryska betalningskravet och det finns därmed fortsatta osäkerheter kring det ryska kravet att betala för gas och förtydligande kring EU-kommissionen vägledning har efterfrågats.

Enligt EU-kommissionen ska europeiska aktörer kunna öppna ett konto hos ryska Gazprombank och betala i EUR eller USD. Efter det ska transaktionen anses avklarad. Gazprombank eller en annan rysk aktör kan sedan välja att växla in den utländska valutan till RUB men detta måste ske utan inblandning av den europeiska aktören. Gazprom å andra sidan anser att betalning enligt kontrakten inte är fullföljd förrän betalningen i euro eller dollar är växlad till rubel, varför europeiska aktörer skulle behöva begära att Gazprom gör valutaväxlingen. Det är främst den del av processen som innebär involvering av den ryska centralbanken och som går emot EU:s sanktioner.

Gazprom ska enligt uppgift ha skrivit till sina kunder och meddelat att en ny förtydligande kring en betalningsprocess tagits fram, där betalning för gas i EUR eller USD inte ska växlas av den ryska centralbanken utan genom Russia National Clearing Centre. EU-kommissionen har vid publicering av marknadsbrevet inte kommenterat det nya förslaget.

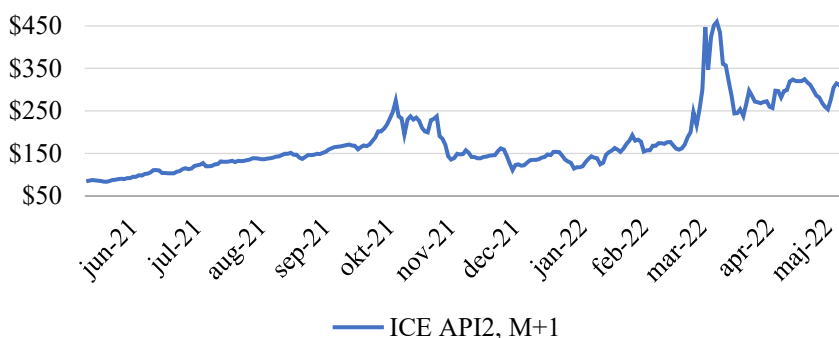
Källa: GSE minus strategiska reserver.

De europeiska naturgaslagren var den 8 maj till 37 procent fyllda, att jämföra med 31 procent vid samma tid förra året och 28 procent 2018.

Kol och EU ETS

Kolpriset har varit volatilt under den senaste tvåveckorsperioden. Som lägst var priset den 2 maj, då det uppgick till knappt USD254 per ton men ökade sedan till knappt USD315 per ton den 5 maj. Inför de kommande sanktionerna mot ryska kolleveranser in till EU som träder i kraft den 10 augusti i år exporterar många ryska kolhandlare kraftigt rabatterade priser vilket har lett till stora fluktuationer i pris. Europeiska handlare försöker hitta alternativa kolleveranser till de ryska leveranserna som generellt är kol med högt värmevärde. Den generella marknaden är relativt välförsörjd men just gällande de högvärdiga kolvolymerna är det avsevärt svårare med tillgången. I genomsnitt har kolpriset uppgått till USD286 sedan förra marknadsbrevets publicering.

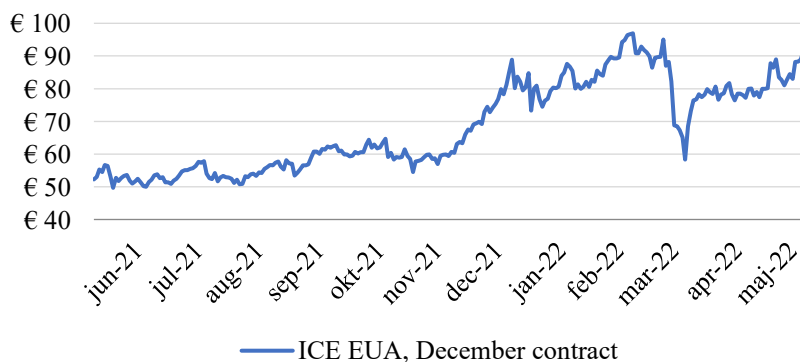
Kolpris USD per ton

Källa: Intercontinental Exchange.

Utsläppsriktpriset har återhämtat sig till de högsta priserna sedan Ryssland invasion av Ukraina och stängningspriset var för första gången över EUR90 per ton igen fredagen 6 maj. Priset var då EUR91,5 per ton, i genomsnitt har priset varit drygt EUR85 per ton den senaste tvåveckorsperioden. Anledningen till de ökade utsläppsriktpriserna är en ökad kolkraftsproduktion vilket ökar efterfrågan på utsläppsrikt. Den ökade kolkraftsgenereringen är en konsekvens av de nuvarande goda marginalerna som en konsekvens av de höga gaspriserna som råder.

Utsläppsriktpris EUR per ton

Källa: Intercontinental Exchange